

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA

PREPORUKE ZA STANDARDIZACIJU GEOGRAFSKIH IMENA U
REPUBLICI HRVATSKOJ
– IMENOVANJE RELJEFNIH OBLIKA

Verzija 1.0

Povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena

prosinac 2024.

Sadržaj

1. Predgovor	1
2. Svrha Preporuka	1
3. Pregled stanja	2
4. Zakonodavni okvir	2
5. Povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena	2
6. Baze podataka, registri i evidencije geografskih imena	4
6.1. Državna geodetska uprava	4
6.1.1. Registar geografskih imena	4
6.1.2. Registar prostornih jedinica	5
6.1.3. Službeni topografsko-kartografski informacijski sustav (STOKIS)	5
6.1.4. Katastar infrastrukture	6
6.2. Ostale baze podataka, registri i evidencije geografskih imena	6
7. Izvori za prikupljanje geografskih imena	7
7.1. Karte	7
7.1.1. Katastarski plan u mjerilima od 1 : 500 do 1 : 5760	7
7.1.2. Digitalna ortofotokarta u mjerilima od 1 : 1000 do 1 : 5000 i u sitnijem mjerilu ..	8
7.1.3. Hrvatska osnovna karta u mjerilima 1 : 5000 ili 1 : 10 000	8
7.1.4. Detaljna topografska karta u mjerilima od 1 : 25 000 do 1 : 250 000	8
7.1.5. Ostale karte	8
7.2. Posebni registri i ostale publikacije	8
8. Preporuke za imenovanje reljefnih oblika	9
8.1. Imena planina, gora, brda, bregova, brežuljaka ili gorica i ostalih oronima	9
8.2. Imena ostalih reljefnih oblika	9
8.3. Postupak (pre)imenovanja geografskih objekata iz grupe „Reljefni oblici”	10
8.4. Preporuke za (pre)imenovanje geografskih objekata iz grupe „Reljefni oblici”	11

Privitak I. – Izvadak iz Kataloga geografskih objekata Pravilnika o registru geografskih imena

1. Predgovor

Geografska imena dodjeljuju se obilježjima (objektima) u prostoru kako bi se definirao prostor koji nas okružuje, da bi se odredio položaj i orijentacija u prostoru te služe kao osnova u komunikaciji pri objašnjavanju prostornih odnosa. Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina¹, (u daljnjem tekstu: ZDIKN), geografsko ime definirano je kao ime kojim se imenuju pojave i objekti na planetu Zemlji. Geografska imena razvijaju se kroz stoljeća, uvjetovana su fizičko-geografskim obilježjima prostora, političko-geografskim promjenama, migracijama stanovništva te promjenama u načinu korištenja i načinu upravljanja prostorom. Geografska imena identificiraju i odražavaju kulturu, povijesnu baštinu i topografiju određenog područja, nacije i međunarodne zajednice. Dosljednost njihove primjene osnova je učinkovite komunikacije i socioekonomskog razvoja. Zbog svojega razvoja kroz stoljeća geografska imena odražavaju i povijesni i kulturni razvoj pojedinog područja te tvore njegovu kulturnu baštinu. Geografskim imenima ne identificiraju se samo geografska obilježja (objekti), već i pojedinci, grupe i narodi.

Svakodnevna komunikacija, obrazovanje, istraživanje, donošenje odluka i dokumenata te druge aktivnosti sadržavaju podatke o prostoru, a geografska imena jedan su od najrasprostranjenijih oblika prepoznavanja položaja te orijentacije i komunikacije o prostoru.

U cilju jedinstvene standardizacije geografskih imena u Republici Hrvatskoj Povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena, u okviru ZDIKN-ovih propisanih zadaća, daje Preporuke za standardizaciju geografskih imena u Republici Hrvatskoj – imenovanje reljefnih oblika.

2. Svrha Preporuka

Budući da ne postoje preporuke za standardizaciju geografskih imena svih geografskih objekata, za mnoga geografska imena nisu određene načelne upute njihova pisanja. Rezultat toga jest nedosljedno, nesustavno i neujednačeno pisanje takvih geografskih imena u sustavu javne uprave, u medijima, popularno-stručnim časopisima, znanstvenim tekstovima, školskim udžbenicima i priručnicima, leksikografskim i geodetsko-kartografskim izvorima.

Zbog strukovno jednostranog pristupa problematici geografskih imena konačni oblik imena koji dolazi u službenu uporabu nisu obradili svi relevantni stručnjaci. Stoga je svrha Preporuka doprinijeti standardizaciji pisanja i sustavnoj primjeni geografskih imena. Prednosti postojanja standardiziranih geografskih imena posebno dolaze do izražaja u državnoj upravi jer im je osnovna svrha točna i učinkovita administracija te unutardržavna i međunarodna komunikacija.

---

¹ Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN [112/2018](#), [39/2022](#) i [152/2024](#))

3. Pregled stanja

Do donošenja ZDIKN-a problematika geografskih imena nije bila dovoljno razrađena te nije postojalo nacionalno tijelo za standardizaciju geografskih imena, kao ni preporuke za standardizaciju geografskih imena.

Iako sa zakonodavnoga gledišta problematika geografskih imena nije bila uređena, u Republici Hrvatskoj postoje javnopravna tijela koja su održavala i održavaju različite baze geografskih imena (endonima i/ili egzonima): Državna geodetska uprava, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Hrvatska pošta, Hrvatske autoceste, Hrvatske ceste, Hrvatske vode, Hrvatske željeznice, Hrvatski hidrografski institut, Institut za hrvatski jezik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske.

4. Zakonodavni okvir

Donošenjem ZDIKN-a stvorili su se preduvjeti za povećanje učinkovitosti prikupljanja, upravljanja te razvoj samog registra propisivanjem nadležnosti za vođenje Registra geografskih imena (RGI) te osnivanjem Povjerenstva za standardizaciju geografskih imena Republike Hrvatske. Navedeno će u konačnici rezultirati povećanjem kvalitete, olakšanom primjenom i većom dostupnošću prostornih podataka svim zainteresiranim dionicima.

Temeljem ZDIKN-a glavni ravnatelj Državne geodetske uprave donio je 11. 5. 2020. godine Pravilnik o registru geografskih imena² koji je stupio na snagu 28. 5. 2020. Navedenim Pravilnikom propisuje se sadržaj, način vođenja i održavanja Registra geografskih imena. Sastavni je dio Pravilnika i Katalog geografskih objekata u kojemu su popisane vrste geografskih objekata i njihove definicije za koje se evidentiraju geografska imena. Temeljem navedenog Pravilnika izrađena je Specifikacija registra geografskih imena³ kojom se detaljno opisuju karakteristike samog Registra.

5. Povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena

Sukladno s člankom 148., stavkom 4. ZDIKN-a, Povjerenstvo obavlja sljedeće zadatke:

- prati provedbu propisa o naseljima i njihovu primjenu u geografskim imenima
- provodi reviziju toponima te po potrebi utvrđuje nove
- utvrđuje načela pisanja i uporabe stranih geografskih imena za primjenu u obrazovanju, znanosti, hrvatskoj diplomaciji i dr.

---

² Pravilnik o registru geografskih imena (NN [59/2020](#))

³ Specifikacija registra geografskih imena, [o specifikaciji](#)

- daje prijedloge i preporuke standardizacije geografskih imena u Republici Hrvatskoj i stranih geografskih imena
- daje preporuke za poboljšanje registra geografskih imena
- sudjeluje u radu međunarodnih organizacija koje se bave geografskim imenima.

Člankom 148., stavkom 1. navedenog ZDIKN-a propisano je da poslove standardizacije geografskih imena obavljaju javnopravna tijela u skladu s preporukama Povjerenstva.

Povjerenstvo čine predsjednik Povjerenstva te 11 članova:

ANTONIO ŠUSTIĆ, dipl. ing. geod., predsjednik Povjerenstva za standardizaciju geografskih imena i glavni ravnatelj Državne geodetske uprave

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske⁴ i članka 148. stavka 2. ZDIKN-a, Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 13. travnja 2023. godine imenovala je članove Povjerenstva za standardizaciju geografskih imena:

Članovi Povjerenstva za standardizaciju geografskih imena:

1. dr. sc. TEA LONČAR, predstavnica središnjeg tijela državne uprave nadležnog za vanjske poslove
2. DUBRAVKA ĐURIĆ NEMEC, predstavnica središnjeg tijela državne uprave nadležnog za kulturnu baštinu
3. SANJA SÜTO, predstavnica središnjeg tijela državne uprave nadležnog za znanost i obrazovanje
4. VALERIJA FILIPOVIĆ, predstavnica Hrvatskoga hidrografskog instituta
5. dr. sc. GORANKA BLAGUS BARTOLEC, predstavnica Instituta za hrvatski jezik
6. dr. sc. IVANA HORBEC, predstavnica Hrvatskog instituta za povijest
7. prof. dr. sc. ROBERT ŽUPAN, predstavnik Hrvatskoga kartografskog društva
8. izv. prof. dr. sc. IVAN ZUPANC, predstavnik Hrvatskoga geografskog društva
9. mr. sc. MIHELA MELEM HAJDAROVIĆ, predstavnica Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža
10. prof. dr. sc. JOSIP FARIČIĆ, predstavnik sveučilišta koje se bavi obrazovanjem i istraživanjem u području geografskih imena
11. izv. prof. dr. sc. HELENA PAVLETIĆ, predstavnica sveučilišta koje se bavi obrazovanjem i istraživanjem u području geografskih imena.

---

⁴ Zakon o Vladi Republike Hrvatske (NN [150/2011](#), [119/2014](#), [93/2016](#), [116/2018](#), [80/2022](#) i [78/2024](#))

Stalni vanjski članovi:

1. dr. sc. DOMAGOJ VIDOVIĆ, predstavnik Instituta za hrvatski jezik
2. ALAN ČAPLAR, Hrvatski planinarski savez
3. doc. dr. sc. IVANA CRLJENKO, Sveučilište u Zadru, Odjel za nastavničke studije u Gospiću
4. izv. prof. dr. sc. SANDRA TAMARO, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Filozofski fakultet u Puli

6. Baze podataka, registri i evidencije geografskih imena

U Republici Hrvatskoj postoje ustanove koje izrađuju i održavaju karte, baze podataka, registre i evidencije geografskih imena različitih vrsta objekata.

6.1. Državna geodetska uprava

Državna geodetska uprava (DGU)⁵ središnje je tijelo državne uprave nadležno za, između ostaloga, službenu kartografiju (i arhivsku građu) Republike Hrvatske, vođenje i održavanje RGI-ja, Registra prostornih jedinica (RPJ), Službenog topografsko-kartografskoga informacijskog sustava (STOKIS) i Katastra infrastrukture (KI).

6.1.1. Registar geografskih imena

Registar geografskih imena⁶ mrežna je baza u kojoj se evidentiraju i održavaju podatci o geografskim imenima na području Republike Hrvatske za koje je to određeno Zakonom ili posebnim propisima.

RGI je službena osnova za prikupljanje, evidentiranje, obrađivanje, predočavanje, razumijevanje, povezivanje, istraživanje i publiciranje različitih podataka o prostoru, poput izrade različitih zemljovida, statističkih podataka vezanih za prostor, članaka i sl.

Registar sadržava geografska imena na području Republike Hrvatske (endonime) koji se u Registar unose iz službenih dokumenata i evidencija javnopravnih tijela koja u okviru svoje nadležnosti stvaraju pojedina geografska imena ili podatke o geografskim imenima. U RGI-ju vode se podatci o geografskim imenima razvrstanim u osam objektnih grupa (grupe geografskih objekata koji imaju zajedničke karakteristike): geografske cjeline, reljefni oblici, vode kopna i mora, otoci i poluotoci, građevine i ostali objekti, područja, naselja, prometnice. Geografska imena navode se uz točke s prostornim koordinatama u geodetskome referentnom sustavu Republike Hrvatske koje označuju točnu lokaciju točkastoga geografskog objekta ili označuju geometrijsko središte arealnog odnosno linearnog objekta.

---

⁵ Državna geodetska uprava, [mrežna stranica](#)

⁶ Registar geografskih imena, [mrežna stranica](#)

6.1.2. Registar prostornih jedinica

Registar prostornih jedinica (RPJ)⁷ evidencija je o različitim vrstama prostornih podataka, a osnovan je radi stvaranja službene osnove za prikupljanje, evidentiranje, iskazivanje, razmjenjivanje i povezivanje tih podataka.

U RPJ-u vode se podatci za sljedeće vrste prostornih jedinica: država, županija i Grad Zagreb, grad, općina, naselje, dostavno područje poštanskog ureda, jedinica mjesne samouprave (gradski kotar, gradska četvrt, područje mjesnog odbora), zaštićeno područje, podatci o područjima mjesne nadležnosti katastarskih ureda, kao i podatci o područjima mjesne nadležnosti općinskih sudova, katastarskih općina, katastarskih područja na moru, statističkih krugova, popisnih krugova, ulica, trgova i zgrada s pripadajućim kućnim brojevima.

Podatci o prostornim jedinicama vode se i održavaju u RPJ-u na temelju službenih dokumenata nadležnih tijela koja o prostornim jedinicama donose odluke i druge akte.

Sadržaj, način vođenja i održavanja RPJ-a propisan je Pravilnikom o registru prostornih jedinica⁸.

6.1.3. Službeni topografsko-kartografski informacijski sustav (STOKIS)

STOKIS je informacijski sustav koji omogućava izradu, prezentaciju i dobavu topografskih podataka za službena mjerila: 1 : 25 000; 1 : 50 000; 1 : 100 000; 1 : 250 000.

Sastoji se od temeljne topografske baze (TTB), 4 topografske i 4 kartografske baze.

Temeljna topografska baza (TTB) osnovna je objektno orijentirana baza podataka organizirana sukladno s modelom podataka Hrvatskoga topografskog informacijskog sustava (Croatian Topographic Information System – CROTIS), primarno nastala topološkom obradom prikupljenih podataka aerofotogrametrijskog snimanja.

Topografske baze podataka (TB) za određeno mjerilo 1 : 25 000 (TB 25), 1 : 50 000 (TB 50), 1 : 100 000 (TB 100), 1 : 250 000 (TB 250) i dr. uspostavljaju se iz TTB-a prema načelu iz krupnijeg u sitnije mjerilo, metodama modelne generalizacije koje su definirane u odgovarajućim specifikacijama proizvoda.

Kartografske baze podataka (KB) uspostavljaju se iz odgovarajućih topografskih baza podataka za istovjetna mjerila: 1 : 25 000 (KB 25), 1 : 50 000 (KB 50), 1 : 100 000 (KB 100), 1 : 250 000 (KB 250) i dr. metodama kartografske generalizacije koje su definirane u odgovarajućim specifikacijama proizvoda.

Sadržaj, način vođenja, održavanja TTB-a te TB-a i KB-a propisan je Pravilnikom o topografskoj izmjeri i izradi državnih karata⁹ i odgovarajućim specifikacijama proizvoda.

---

⁷ Registar prostornih jedinica, [o RPJ-u](#)

⁸ Pravilnik o registru prostornih jedinica, [NN 37/2020](#)

⁹ Pravilnik o topografskoj izmjeri i izradi državnih karata, [NN 15/2020](#)

6.1.4. Katastar infrastrukture

Katastar infrastrukture¹⁰ (KI) sustav je u kojemu se vode podatci o vodovima, pripadajućim objektima i uređenim područjima elektroenergetske, elektroničke komunikacijske, toplovodne, plinovodne, naftovodne, vodovodne i odvodne infrastrukture, zaštitnim i rezervnim cijevima kad su za navedene vodove iste položene te o drugim objektima, a ovisno o vrsti, vodovi mogu biti podzemni i nadzemni, podmorski i podvodni.

Sadržaj, način vođenja i održavanja KI-ja propisan je Pravilnikom o katastru infrastrukture¹¹.

6.2. Ostale baze podataka, registri i evidencije geografskih imena

Abecedni popis osnovnih ostalih baza podataka, registara i evidencija geografskih imena:

- [Abecedarij općih izdanja](#) – Leksikografski zavod Miroslav Krleža
- [Abecedni popis država i zemalja i njihovih slovnih oznaka](#) – Hrvatska narodna banka
- [Marine u Hrvatskoj](#) – ACI marine
- [Autobusni kolodvori](#) – Hrvatska gospodarska komora
- [Benzinske postaje](#) – INA d.d.
- [Biskupije](#) – Hrvatska biskupska konferencija
- [Bolnice i zdravstvene ustanove](#) – Ministarstvo zdravstva
- [Carinski uredi](#) – Ministarstvo financija
- [Ceste](#) – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
- [Pravne osobe Katoličke Crkve](#) – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
- [Evidencija vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj](#) – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
- [Dječji vrtići](#) – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
- [Domovi zdravlja](#) – Ministarstvo zdravstva
- [Granični prijelazi](#) – Ministarstvo financija
- [Hidroelektre, termoelektre, vjetroelektre, plinske elektre](#) – HEP d.o.o.
- [Hrvatska željeznička mreža](#) – HŽ Infrastruktura
- [Hrvatski pravopis](#) – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- [Imena država](#) – Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- [Kulturna dobra](#) – Ministarstvo kulture i medija
- [Lovišta](#) – Hrvatske šume

---

¹⁰ Katastar infrastrukture, [o KI-ju](#)

¹¹ Pravilnik o katastru infrastrukture, [NN 77/2021](#)

- [Morske luke](#) – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
- [Novčane jedinice](#) – Hrvatska narodna banka
- [Osnovne škole](#) – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
- [Registar otoka](#) – Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
- [Planinarski domovi, skloništa i kuće](#) – Hrvatski planinarski savez
- [Područja posebne zaštite vode i aglomeracija](#) – Hrvatske vode
- [Poštanski uredi](#) – Hrvatska pošta
- [Prostorni podatci o moru](#) – Hrvatski hidrografski institut
- [Srednje škole](#) – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
- [Statističke baze podataka](#) – Državni zavod za statistiku
- [Šume](#) – Hrvatske šume
- [Termalna vrela/toplice](#) – Ministarstvo zdravstva
- [Tijela zatvorskog sustava](#) – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
- [Vjerske zajednice](#) – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
- [Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra](#) – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Državna geodetska uprava
- [Zaštićena područja](#) – Ministarstvo gospodarstva
- [Zračni promet](#) – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
- [Željezničke pruge](#) – Vlada Republike Hrvatske

7. Izvori za prikupljanje geografskih imena

Prema procjeni, na području Republike Hrvatske postoji između 500 000 i 700 000 prirodnih objekata (objekti koje je stvorila priroda) i društvenih objekata (objekti koje je stvorio čovjek) koji imaju (ili bi trebali imati) svoje geografsko ime.

Izvori za prikupljanje geografskih imena u Republici Hrvatskoj dijele se na karte, posebne registre i ostale publikacije.

7.1. Karte

7.1.1. Katastarski plan u mjerilima od 1 : 500 do 1 : 5760

Katastarski plan (KP) skupni je grafički prikaz katastarskih podataka određenog područja u različitim mjerilima (1 : 500, 1 : 1000, 1 : 2000, 1 : 2880, 1 : 2904 i 1 : 5760), a pokriva cjelokupan teritorij Republike Hrvatske. Katastarski planovi, zbog krupnog mjerila, najzornije prikazuju pojedine dijelove užeg područja obuhvata i geografskih imena na njima, a izvori su i za vodnu i reljefnu (rudinsku) toponimiju. Na (starim) katastarskim planovima geografska imena često su pisana na njemačkom, talijanskom ili mađarskom jeziku, a imaju posebnu vrijednost jer su bila u uporabi među lokalnim stanovnicima za vrijeme izmjere i kartiranja određenoga geografskog

područja.

7.1.2. Digitalna ortofotokarta u mjerilima od 1 : 1000 do 1 : 5000 i u sitnijem mjerilu

Digitalna ortofotokarta (DOF) predstavlja list karte sastavljen od jedne ortofotografije ili više ortofotografija jedinstvenog mjerila, s izrađenim elementima geografske karte (pravokutnom koordinatnom mrežom, kartografskim znacima za neke objekte, izohipsama, opremljen imenima, kotama, izvanokvirnim podacima i dr.). DOF je izrađen prevođenjem digitalne aerofotogrametrijske snimke (poznatih vrijednosti unutarne i vanjske orijentacije) iz centralne u ortogonalnu projekciju uz uporabu digitalnog modela reljefa odgovarajuće točnosti.

7.1.3. Hrvatska osnovna karta u mjerilima 1 : 5000 ili 1 : 10 000

Hrvatska osnovna karta (HOK) osnovna je geografska karta u mjerilima 1 : 5000 (HOK5) ili 1 : 10 000 (HOK10). Na kartama ovih mjerila nalazi se najveći broj geografskih imena vezan za naselja, otoke i različite reljefne te vodne objekte, a kao takve služe kao prioritetni izvor za prikupljanje geografskih imena.

7.1.4. Detaljna topografska karta u mjerilima od 1 : 25 000 do 1 : 250 000

Detaljna topografska karta opća je geografska karta s velikim brojem informacija o mjesnim prilikama prikazanoga područja, koje se odnose na naselja, prometnice, vode, zemljišne oblike, vegetaciju i granice teritorijalnih područja, a sve dopunjeno s opisom karte. Na topografskoj karti svi navedeni objekti prikazuju se s jednakom važnošću i s određenim stupnjem generalizacije.

7.1.5. Ostale karte

Geografska imena prikupljaju se i iz ostalih karata kao što su pregledne topografske karte sitnijih mjerila, ranonovovjekovne karte s topografskim obilježjima, karte iz napoleonskog razdoblja i prve hidrografske izmjere, jozefinske, franciskanske i francjozefovske topografske karte (karte iz prve, druge i treće vojne izmjere) te opće i tematske karte određenog područja u javnoj uporabi.

7.2. Posebni registri i ostale publikacije

Posebni registri i ostale publikacije važan su izvor za prikupljanje geografskih imena. S obzirom na sadržaj i namjenu, geografska imena prikupljaju se iz izvora kao što su RPJ, ZIS, KI i dr., knjige, rječnici, enciklopedije, leksikoni, crkveni dokumenti, različiti popisi, kulturni sadržaji, priručnici, podatci odgojno-obrazovnih ustanova, institucija, udruga i sl.

8. Preporuke za imenovanje reljefnih oblika

Pravilnikom o registru geografskih imena izdvojena je objektna grupa (grupa geografskih objekata koji imaju zajedničke karakteristike) „Reljefni oblici” (privitak I. Izvadak iz Kataloga geografskih objekata). Objektna grupa „Reljefni oblici” obuhvaća 25 vrsta objekata kopnenih reljefnih oblika s pripadajućim definicijama u katalogu: planinski lanac; planina; dio planine; gora; dio gore; brdo; brijeg; brežuljak, gorica; dolina, draga; udolina; kosa, kosina, laz; prijevoj, privija, vrata, sedlo; zaravan, tavan, visoravan; pećina; spilja; vrh; ponikva, vrtača, do, dolac, duliba, dumača, padež, vrtop; jama; snježnica; ledenica; greda; kotlina; kamenjar; polje u kršu; rudina. Reljefni oblici u pravilu odražavaju oblik, položaj ili sastav tla.

8.1. Imena planina, gora, brda, bregova, brežuljaka ili gorica i ostalih oronima

Među kopnenim reljefnim oblicima navedenim u RGI-ju najbrojnija skupina pripada prirodnim uzvisinama: planinski lanci, planine, dijelovi planine, gore, dijelovi gore, brda, bregovi, brežuljci (gorice), kose (kosine, lazi), prijevoji (privije, vrata, sedla), zaravni (tavani, visoravni), vrhovi. Brojnost pripadajućih geografskih imena za prirodne uzvisine (oronimi) opravdana je i razumljiva zbog njihove dugotrajne uloge orijentira i granica u prostoru. Pri imenovanju planina, gora, brda, bregova i brežuljaka ili gorica potrebno je uzeti u obzir definicije prema Katalogu geografskih objekata koje ove kopnene reljefne oblike iz redova prirodnih uzvisina razlikuju prema kriteriju nadmorske visine i dodatnim fizičko-geografskim obilježjima. Planina je prostrana i razgranata prirodna uzvisina viša od 1000 metara nadmorske visine. Niz planina oblikovanih u lanac naziva se planinskim lancem, a dio planine ili planinskog lanca pripada vrsti objekta „dio planine”. Gora je prirodna uzvisina od 500 do 1000 metara nadmorske visine obrasla šumskim raslinjem. Dio gore koji je sastavni dio veće cjeline, također može biti izdvojen imenom. Brdo i brijeg prirodne su uzvisine obje od 200 do 500 metara nadmorske visine, pri čemu brdo može imati i više vrhova, dok brijeg najčešće ima samo jedan vrh i obično je manje tlocrtno površine od brda. Brežuljak ili gorica prirodna je uzvisina do 200 metara nadmorske visine, kružnog tlocrta i blagih padina, obično u ravnici.

8.2. Imena ostalih reljefnih oblika

Geografska imena ostalih reljefnih oblika također trebaju odgovarati karakteristikama prirodnih objekata, odnosno njihovim definicijama. Primjerice, dolina ili draga jest prirodna izdužena udubina s vodenim tokom na dnu, a najčešće je otvorena u smjeru otjecanja tekućice. Udolina je također izdužena udubina, ali bez vodenog toka. Među podzemnim šupljinama potrebno je razlikovati pećine, spilje i jame. Pećina je kraća vodoravna šupljina u stjenovitom području, spilja se pruža u nagibu manjem od 45°, dok jama ima površinski otvor i nagib od 45° do 90°. Najveći reljefni oblici u kršu jesu polja u kršu kroz koja često protječe manja tekućica, najčešće ponornica (npr. Ličko polje, Imotsko polje, Gacko polje, Kravsko i dr.). U krškom području česte su i ponikve koje poznajemo i pod nazivima vrtača, do, dolac, duliba, dumača, padež ili vrtop. Kamenjar je ogoljen teren s vrlo plitkim i siromašnim tlom karakterističan za vapnenačku podlogu. Ovalna ili nepravilna udubina u reljefu ravnog dna najčešće okružena gorama ili planinama jest kotlina (npr. Požeška kotlina). Izdužena i ocjedita uzvisina u naplavnim

ravnicama nastala fluvijalnom erozijom u starim terasama jest greda. Pod pojmom rudina obuhvaćena su mala geografska područja koja tvore cjelinu.

8.3. Postupak (pre)imenovanja geografskih objekata iz grupe „Reljefni oblici“

Imena objekata iz objektne grupe „Reljefni oblici“ koji se nalaze izvan izgrađenog dijela naselja donose javnopravna tijela koja upravljaju tim prostornim cjelinama. Ime objekta ili dijela objekta koji se nalazi u naselju donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave u kojemu je naselje. Imenovanje objekata iz objektne grupe „Reljefni oblici“ za koje ne postoji zakonska regulativa prema kojoj bi poslove standardizacije geografskih imena provodilo neko javnopravno tijelo obavlja Državna geodetska uprava, kao središnje tijelo državne uprave nadležno za vođenje i održavanje Registra geografskih imena. Akt o (pre)imenovanju objekata iz objektne grupe „Reljefni oblici“ donosi mjerodavno javnopravno tijelo.

Preporučuje se da javnopravna tijela u postupak standardizacije imena iz objektne grupe „Reljefni oblici“ uključe stručnjake iz područja hrvatskoga jezika (onomastičare), geografije, geodezije, kartografije i povijesti te da se služe Metodologijom postupanja u standardizaciji geografskih imena u bazi Registra geografskih imena i Preporukama za standardizaciju geografskih imena u Republici Hrvatskoj - pisanje geografskih imena na kartama i u ostalim publikacijama¹². Prije donošenja odluke o (pre)imenovanju prijedlog bi trebalo dostaviti Povjerenstvu za standardizaciju geografskih imena koje će dati stručno mišljenje.

U postupku (pre)imenovanja u obzir se uzima ime usklađeno s ovim Preporukama za imenovanje reljefnih oblika.

U postupku preimenovanja preuzima se postojeći popis reljefnih oblika koji je sastavni dio Registra geografskih imena.

Uz nominativ imena reljefnog oblika u Registru geografskih imena navode se genitivni i lokativni oblici koje donosi Povjerenstvo za standardizaciju geografskih imena. Preporuka je da akt o (pre)imenovanju reljefnog oblika uključuje navedene oblike riječi.

U nekim su slučajevima imena vrhova na kartama i planinarskim vodičima drugačija od onih koje rabi lokalno stanovništvo ili planinari (Kalnik/Vranilac, Strmina/Lipa na Medvednici, Veliki Ljubenj / Veliki Lubenj na Ivanščici, Cesarsko brdo / Cesargradska gora, Velika Kapela / Sutvid). Ima i slučajeva da su na kartama unesena imena nepoznata domaćem stanovništvu ili su prepisivanjem iz starih karata preneseni zastarjeli toponimi (Velika Kamičina / Kamenjak, Čavinica/Čavnovka na Promini). Neka su imena upravo planinari, šumari ili lovci prvi počeli upotrebljavati, s vremenom su postala općeprihvaćena pa su se zapisala na karte (Dabarski kukovi, Krajačev kuk na Velebitu). U takvim slučajevima treba ispitati kada je neko ime postalo općeprihvaćeno pa ga treba unijeti na karte i u Registar geografskih imena.

---

¹² Metodologija postupanja u standardizaciji geografskih imena, [dokument](#)

8.4. Preporuke za (pre)imenovanje geografskih objekata iz grupe „Reljefni oblici”

Ustavom Republike Hrvatske hrvatski jezik određen je kao službeni jezik u Republici Hrvatskoj. Imena se određuju i pišu na hrvatskome standardnom jeziku i na latiničnom pismu. Provedba jedinstvene standardizacije geografskih imena zahtijeva primjenu pravila i normi hrvatskoga standardnog jezika radi usustavljanja i bilježenja imena na jednak način. Svaka preporuka koja se odnosi na zapis, odnosno određivanje ili preimenovanje geografskog imena u javnoj i službenoj uporabi temelji se na usklađivanju geografskog imena s pravopisnom, gramatičkom i leksičkom normom. Stoga imena objekata iz grupe „Reljefni oblici” trebaju biti usklađena s pravopisnim normama hrvatskoga standardnog jezika.

Uporaba dvojezičnih imena regulirana je Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj¹³. Sukladno s člankom 10. stavkom 1. navedenog Zakona, u općinama i gradovima u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, dvojezično ili višejezično, istom veličinom slova, ispisuju se: 1. pisani prometni znakovi i druge pisane oznake u prometu; 2. imena ulica i trgova; 3. imena mjesta i geografskih lokaliteta. Statutom općine ili grada u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, propisat će se ostvaruju li se navedena prava na cijelom području ili samo u pojedinim mjestima, te upotrebljavaju li se i na kojim mjestima tradicionalna imena mjesta ili lokaliteta.

Takva se imena pišu uz primjenu pravopisnih načela jezika nacionalne manjine koja ostvaruje navedeno pravo, a redosljedom se ispisuju nakon hrvatske inačice na prvom mjestu.

S obzirom na to da su u toponimiji sačuvani mnogi jezični tragovi (npr. romanski, turski), bez obzira na njihovo podrijetlo (npr. mletačko) potrebno ih je čuvati u prihvaćenom toponimskom liku (npr. valu ne treba prevoditi u udolinu).

Preporučuje se zadržati već prihvaćena geografska imena kopnenih reljefnih oblika u slučajevima i kada ne odgovaraju definicijama iz Kataloga geografskih objekata, odnosno znanstvenom tumačenju i definicijama (npr. Debelo brdo za vrh na Južnom Velebitu, Borovačko brdo za vrh na Srednjem Velebitu, Seveljev brig na Biokovu, Devčić brig na Sjevernom Velebitu).

Pri (pre)imenovanju preporučuje se:

- a) zadržati prihvaćena imena objekata iz objektne grupe „Reljefni oblici” ako su u skladu s jezičnim normama
- b) imena objekata iz objektne grupe „Reljefni oblici” pisati u pravopisno i gramatički standardnoj pridjevno-imeničkoj formuli, osobito kada je takav sintaktički raspored potvrđen i na terenu
- c) radi očuvanja lokalnog identiteta i kulturne baštine pojedini objekti iz objektne grupe „Reljefni oblici” u Registru geografskih imena trebaju se:
  - zabilježiti u svim uporabnim oblicima

---

¹³ Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, NN [51/2000](#) i [56/2000](#)

- (pre)imenovati na temelju prijedloga nadležnog tijela lokalne samouprave u skladu s leksikom (imenima) koji je povezan s prostorom u kojemu se nalazi imenovani objekt ako se u svakidašnjoj upotrebi redovito prakticira toponimski lik koji nema status službenog imena (npr. Kunagora umjesto Kuna gora)
- d) uzimati u obzir geografski objekt u cjelini bez obzira na njegovo eventualno presijecanje državnom ili administrativnom granicom
- e) da ime treba biti usuglašeno između svih jedinica lokalne samouprave na čijem se području taj reljefni oblik nalazi
- f) da imena reljefnih oblika sadržavaju riječi (nazive i imena) koje su dio leksika mjesnih govora prostora u kojemu se nalazi imenovani geografski objekt.

predsjednik Povjerenstva za
standardizaciju geografskih imena

GLAVNI RAVNATELJ
DRŽAVNE GEODETSKE UPRAVE

Antonio Šustić, dipl. ing. geod.

2. RELJEFNI OBLICI

Objektna grupa reljefni oblaci obuhvaća vrste objekata kopnenih reljefnih oblaka.

VRSTA OBJEKTA	DEFINICIJA OBJEKTA
planinski lanac	Niz planina oblikovanih u lanac.
planina	Prostrana i razgranata prirodna uzvisina viša od 1000 metara nadmorske visine.
dio planine	Dio planine ili planinskoga lanca.
gora	Prirodna uzvisina od 500 do 1000 metara nadmorske visine (obrasla šumskim raslinjem).
dio gore	Dio gore koji je sastavni dio veće cjeline, ali je izdvojen imenom.
brdo	Prirodna uzvisina od 200 do 500 metara nadmorske visine koja može imati i više vrhova.
brijeg	Prirodna uzvisina od 200 do 500 metara nadmorske visine. Najčešće samo s jednim vrhom. Obično manje tlocrtne površine od brda.
brežuljak, gorica	Prirodna uzvisina do 200 metara nadmorske visine, kružna tlocrta i blagih padina. Obično u ravnici.
dolina, draga	Prirodna izdužena udubina s vodenim tokom na dnu. Najčešće je otvorena u smjeru otjecanja tekućice.
udolina	Izdužena udubina bez vodenoga toka.
kosa, kosina, laz	Blaga padina uzvisine koja postupno prelazi u ravnicu.
prijevoj, privija, vrata, sedlo	Uleknuće, najniži dio između dva planinska grebena ili vrha. Obično se koristi za prijelaz s jedne na drugu stranu planine.
zaravan, tavan, visoravan	Prostrana, zaravnjena ili blago ukošena valovita površina na uzvisinama.
pećina	Krača vodoravna šupljina u stjenovitom području.

VRSTA OBJEKTA	DEFINICIJA OBJEKTA
spilja	Prirodna velika šupljina u stijenama. Od otvora se pruža u nagibu manjem od 45°. Može imati jedan kanal, a češće se sastoji od mreža kanala, hodnika i dvorana. Može se sastojati i od sustava većeg broja galerija poredanih jedna iznad druge.
vrh	Mikro reljefni dio uzvisine različitih oblika i veličine koji svojom visinom strši u usporedbi s razinom svoje bliže i dalje okolice.
ponikva, vrtača, do, dolac, duliba, dumača, padež, vrtop	Osamljena, obično ljevkasta udubina na krškome području. Dubine do 20 metara i promjera do nekoliko stotina metara.
jama	Podzemna šupljina s površinskim otvorom i nagibom od 45° do 90°; može biti povezana s drugim podzemnim šupljinama, tvoreći složeni podzemni sustav.
snježnica	Spilja ili jednolika udubina strmih strana koja ima teško pristupačno dno, a nalazi se u višim i hladnijim predjelima gdje je temperatura cijele godine niža od 0° C.
ledenica	Jama koja u svojim najdubljim dijelovima ima tijekom čitave godine niske temperature, a zbog čega se voda prokapnica zamrzava na njenom dnu.
greda	Izdužena i ocjedita uzvisina u naplavnim ravnicama nastala fluvijalnom erozijom u starim terasama.
kotlin	Veća ili manja ovalna ili nepravilna udubina u Zemljinoj kori ravnoga dna i najčešće sa svih strana okružena strmim stranama gora ili planina.
kamenjar	Ogoljen teren s vrlo plitkim i siromašnim tlom tipičan za vapnenačku podlogu.
polje u kršu	Najveći reljefni oblik u kršu; izdužena i plitka udubina u kršu kroz koju često protječe manja tekućica, najčešće je to ponornica.
rudina	Malo geografsko područje koje tvori cjelinu.